

Identificació de l'assignatura

Assignatura	22200 - Història de l'Educació
Crèdits	1.84 presencials (46 Hores) 4.16 no presencials (104 Hores) 6 totals (150 Hores).
Grup	Grup 1, 1S, GPED(Campus Extens 70/30)
Semestre	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professors	Horari d'atenció alumnat					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Francesca Comas Rubí xisca.comas@uib.es	12:00h	13:00h	Dimecres	29/09/2010	21/09/2011	B-204
	10:00h	12:00h	Dijous	14/02/2011	24/06/2011	B-204

Titulacions on s'imparteix l'assignatura

Titulació	Caràcter	Curs	Estudis
Grau de Pedagogia	Formació Bàsica	Primer curs	Grau

Contextualització

L'assignatura Història de l'Educació s'imparteix al primer curs del Grau en Pedagogia durant el primer semestre, i té un caràcter bàsic i fonamental per a la formació dels futurs pedagogs i pedagogues.

Juntament amb les assignatures Teoria de l'educació, Evolució i consolidació dels sistemes educatius, i Pedagogia contemporània, configura la matèria Bases teòriques i històriques inclosa en el mòdul anomenat Fonaments teòrics d'aquests estudis de Grau. En conseqüència, les quatre assignatures que formen aquesta matèria anomenada Bases teòriques i històriques estan coordinades i es complementen, essent la Història de l'educació, pel seu caràcter introductori, la primera de les quatre que l'alumne hauria de cursar.

La història de l'educació se centra en els fonaments històrics i teòrics de l'educació. El seu objectiu és donar a conèixer l'evolució dels esdeveniments educatius al llarg de la història, així com les principals corrents de pensament que han estudiat l'educació per tal d'entendre la realitat actual. Amb aquesta assignatura l'alumne/a coneixerà les principals línies de l'evolució dels esdeveniments educatius del passat, situant-los en l'espai i en el temps, tot establint les relacions que es donen entre ells. També podrà interpretar i treure conclusions sobre les relacions de causa-efecte que s'han establert al llarg del desenvolupament històric de l'educació, tot utilitzant la terminologia i els recursos metodològics i conceptuals propis de la història com a disciplina científica.

Requisits

No s'exigeixen requisits essencials per cursar aquesta assignatura.

Recomanables

S'aconsella cursar aquesta assignatura abans que la resta d'assignatures que conformen la matèria de Bases teòriques i històriques.

Competències

Es preveu que amb l'assignatura Història de l'educació l'alumnat assoleixi una sèria de competències genèriques i específiques que li permetin un desenvolupament integral com a futur professional de la Pedagogia.

Específiques

1. B1. Comprendre els referents teòrics, històrics, culturals, comparats, polítics, ambientals, legals i antropològics de l'educació..

Genèriques

1. A1.Capacitat per comprendre la complexitat dels processos educatius en general i dels processos formatius en particular (finalitats i funcions de l'educació i del sistema educatiu, teories del desenvolupament i de l'aprenentatge, l'entorn cultural i social i l'àmbit institucional i organitzatiu dels centres, el disseny i desenvolupament de programes, el rol dels educadors...).
2. A2. Sòlida formació científico-cultural i tecnològica.
3. A3. Respecte a les diferències culturals i personals dels educands i dels demés membres de tota la comunitat educativa..
4. Capacitat per analitzar i qüestionar les concepcions de l'educació derivades de la recerca..
5. A12. Capacitat per treballar en equip amb els companys com a condició necessària per a la millora de la seva activitat professional, compartint coneixements i experiències..
6. A.18. Capacitat per expressar-se i entendre idees, conceptes i sentiments oralment i per escrit amb un nivell d'us adequat als destinataris..
7. A.19.Capacitat per cercar, seleccionar, ordenar, relacionar, avaluar i valorar informació científica procedent de diferents fonts..

Continguts

Els continguts d'aquesta assignatura es distribueixen en 6 blocs temàtics, cada un dels quals conté un o més temes que es treballaran tant a nivell teòric com pràctic durant el semestre

Continguts temàtics

Bloc 1. Introducció a la història de l'educació.

Tema 1. La història de l'educació com a disciplina y camp d'investigació: concepte, mètode i fonts.

Bloc 2. L'Educació a les cultures clàssiques: la formació del ciutadà

Tema 2. La Paideia grega

Tema 3.. L'educació romana i l'ideal d'Humanitas

Bloc 3. La qüestió educativa en els orígens del cristianisme.

Tema 4. L'educació cristiana primitiva i les aportacions pedagògiques de la Patrística.

Bloc 4. Cultura, educació i conservació del saber a l'Europa durant l'Edat Mitjana.

Tema 5. Crisi cultural i conservació del saber occidental en l'alta Edat Mitjana.

Tema 6. L'educació en el món musulmà medieval.

Tema 7. Les institucions i el pensament educatiu a la Baixa Edat Mitjana.

Bloc 5. L'Humanisme renaixentista

Tema 8. El fenomen cultural del Renaixement i el discurs pedagògic de l'Humanisme.

Tema 9. Dimensions educatives de la Reforma Protestant i la Contrareforma o Reforma Catòlica.

Bloc 6. De la revolució científica a la Il·lustració: pensament i pràctica educativa.

Tema 10. De la revolució científica a les revolucions burgeses.

Tema 11. Del pensament pedagògic il·lustrat als plantejaments liberals a l'inici de l'època contemporània

Metodologia docent

Els continguts de l'assignatura es treballaran tant a nivell teòric com pràctic. A les classes teòriques (grup gran) s'exposaran les idees principals de cada tema de manera comprensiva, constructiva i participativa. Aquestes classes donaran pas a les classes pràctiques (grup mitjà) en les que s'aprofundirà en determinades qüestions dels continguts a través d'activitats com a comentaris de text, exposicions, quadres comparatius, debats, etc.

Les activitats que es desenvoluparan durant les classes pràctiques es prepararan i realitzaran en petits grups, baix la supervisió i tutorització de la professora. L'alumnat disposarà de la informació necessària per a la realització d'aquestes activitats a través de la plataforma de Campus Extens. Així mateix, el resultat final d'aquestes activitats s'entregarà en PDF a través dels espais creats a Campus Extens. Els alumnes que no assisteixin a les classes pràctiques hauran de realitzar les mateixes activitats de manera individual i entregar-les ens els plaços previstos, també a través de Campus Extens.

L'alumnat tindrà lectures obligatòries per a cada tema, la referència bibliogràfica de les quals estarà penjada a Campus Extens. Així mateix, s'obrirà un fòrum de discussió sobre aquestes lectures, així com un glosari perquè entre tot l'alumnat s'aclareixin els principals conceptes d'aquesta disciplina.

També s'indicarà, a l'inici de cada classe teòrica, la bibliografia complementària per a cada bloc temàtic.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes teòriques	Explicació dels continguts	Grup gran (G)	La principal finalitat de l'exposició dels continguts o lliçó magistral és transmetre una visió global estructurada i clara d'un tema concret perquè serveixi a l'alumnat de guia per una posterior ampliació del tema amb ajut de les lectures obligatòries i el seu estudi final. L'exposició es fa de manera oral, amb el suport, si escau, de material didàctic (transparències, projeccions, etc.)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes pràctiques	Sessions pràctiques	Grup mitjà (M)	En aquestes sessions es farà servir l'aprenentatge cooperatiu. L'alumnat treballarà en petits grups activitats concretes amb metes comunes. Els membres de cada grup assoliran els seus objectius d'aprenentatge només si els altres companys, que treballen cooperativament, també aconsegueixen els seus. El professor sirà un mediador, guiant la feina dels grups fins a la consecució dels objectius plantejats.
Avaluació	Examen	Grup gran (G)	La finalitat és, a través d'un examen de preguntes a desenvolupar, avaluar l'adquisició de les competències proposades dintre de l'assignatura.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual	Preparació dels temes	En funció de l'explicació teòrica dels temes feta a les classes magistrals, el material disponible (lectures obligatòries) a través de Campus Extens, les sessions pràctiques i, si escau, altres materials complementaris que la professora facilitarà durant el curs, l'alumnat aprofundirà els continguts de l'assignatura de manera individual, ordenant-los per al seu posterior estudi
Estudi i treball autònom individual	Estudi dels continguts	Després de preparar els temes en funció de les explicacions teòriques, el que es treballa a les classes pràctiques, i el material obligatori i/o complementari, cada alumne, de manera individual, haurà d'assimilar i retenir aquests continguts, reflectint, amb una prova objectiva, l'assimilació comprensiva d'aquests continguts.
Estudi i treball autònom en grup	Preparació i conclusió de les activitats	Les activitats que es proposaran a les sessions pràctiques suposaran no només una dedicació presencial, sinó també una feina no presencial de l'alumnat. Algunes activitats requeriran la lectura prèvia de documents, la recerca d'informació o la preparació d'exposicions, tasques que es faran de manera no presencial. El resultat final d'aquestes activitats s'entregarà al professor per a la seva avaluació a través de Campus Extens.
Estudi i treball autònom individual online o en grup	Tutorització i participació	S'aprofitarà la plataforma de Campus Extens per tutoritzar la feina de l'alumnat, tant a nivell individual com en grup. Així mateix, la professora utilitzarà aquestes tutories com a referent per tal de realitzar un seguiment de cada alumne i/o grup en referència a les lectures, activitats, comprensió dels continguts, etc. S'utilitzaran altres eines online per a reforçar l'aprenentatge de l'alumne, tals com forums de debat, glosari, etc, valorant la participació de l'alumnat en cada una de les eines que es facin servir a través de Campus Extens.

Estimació del volum de treball

A continuació s'especifica el número d'hores que es preveu que l'alumnat hauria de dedicar a cada una de les activitats presencials o no presencials proposades en aquesta assignatura. Així mateix, s'indica la seva correspondència en crèdits ECTS i el percentatge de volum de feina que representen.

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Activitats de treball presencial		46	1.84	30.67
Classes teòriques	Explicació dels continguts	27	1.08	18
Classes pràctiques	Sessions pràctiques	16	0.64	10.67
Avaluació	Examen	3	0.12	2
Activitats de treball no presencial		104	4.16	69.33
Estudi i treball autònom individual	Preparació dels temes	52	2.08	34.67
Estudi i treball autònom individual	Estudi dels continguts	26	1.04	17.33
Estudi i treball autònom en grup	Preparació i conclusió de les activitats	16	0.64	10.67
Estudi i treball autònom individual o en grup	Tutorització i participació online	10	0.4	6.67
Total		150	6	100

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà a través de diferents tècniques que s'especifiquen a continuació.

Per fer mitja, la nota mínima de qualsevol activitat avaluable (activitats i/o examen) ha d'estar aprovada (5)

Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació.

L'alumnat ha de ser conscient que, segons s'exposa al Reglament Acadèmic de la Universitat de les Illes Balears (article 34), **es penalitzaran les activitats fraudulentament durant el procés d'avaluació de l'assignatura**, en particular la inclusió en un treball de fragments d'obres alienes presentats de tal manera que es facin passar per propis de l'alumnat. **Concòrrer en un frau d'aquest tipus suposarà l'automàtica qualificació de "suspens"(0.0) a la convocatòria anual.**

Sessions pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Tècniques d'observació (No recuperable)
Descripció	En aquestes sessions es farà servir l'aprenentatge cooperatiu. L'alumnat treballarà en petits grups activitats concretes amb metes comunes. Els membres de cada grup assoliran els seus objectius d'aprenentatge només si els altres companys, que treballen cooperativament, també aconsegueixen els seus. El professor sirà un mediador, guiant la feina dels grups fins a la consecució dels objectius plantejats.
Criteris d'avaluació	Es valorarà l'assistència participativa en les sessions pràctiques, així com l'interès i la col·laboració de l'alumne/a en l'assoliment de les competències que aquesta assignatura s'ha proposat assumir.

Percentatge de la qualificació final: 10% per l'itinerari A

Examen

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (Recuperable)
Descripció	La finalitat és, a través d'un examen de preguntes a desenvolupar, avaluar l'adquisició de les competències proposades dintre de l'assignatura.
Criteris d'avaluació	S'avaluaran mitjançant un prova escrita (en convocatòria oficial de juny i setembre), que constarà de dues parts: 1. La primera part consistirà en desenvolupar una pregunta llarga (50% de la nota de la prova escrita). 2. La segona part consistirà en contestar dues preguntes mitjanes (50% de la nota de la prova escrita)

Percentatge de la qualificació final: 50% per l'itinerari A

Preparació i conclusió de les activitats

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (Recuperable)
Descripció	Les activitats que es proposaran a les sessions pràctiques suposaran no només una dedicació presencial, sinó també una feina no presencial de l'alumnat. Algunes activitats requeriran la lectura prèvia de documents, la recerca d'informació o la preparació d'exposicions, tasques que es faran de manera no presencial. El resultat final d'aquestes activitats s'entregarà al professor per a la seva avaluació a través de Campus Extens.
Criteris d'avaluació	Les activitats desenvolupades durant les sessions pràctiques s'entregaran en PDF a través de Campus Extens per a la seva avaluació.

Percentatge de la qualificació final: 35% per l'itinerari A

Tutorització i participació online

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Tècniques d'observació (No recuperable)
Descripció	S'aprofitarà la plataforma de Campus Extens per tutoritzar la feina de l'alumnat, tant a nivell individual com en grup. Així mateix, la professora utilitzarà aquestes tutories com a referent per tal de realitzar un seguiment de cada alumne i/o grup en referència a les lectures, activitats, comprensió dels continguts, etc. S'utilitzaran altres eines online per a reforçar l'aprenentatge de l'alumne, tals com forums de debat, glosari, etc, valorant la participació de l'alumnat en cada una de les eines que es facin servir a través de Campus Extens.
Criteris d'avaluació	Es valorarà la participació activa i interessada en activitats online a través de Campus Extens que s'aniran proposant durant el curs, com a forums de debat, glosari, etc.

Percentatge de la qualificació final: 5% per l'itinerari A

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Es recomana, endemés de les lectures obligatòries que la professora indicarà per a cada bloc temàtic, la utilització de la bibliografia bàsica per a la preparació dels continguts de l'assignatura. Així mateix s'inclou una bibliografia complementària.

Bibliografia bàsica

BOWEN, J. Historia de la educación occidental. 3 toms. Barcelona: Herder, 1978-1985.

DELGADO, B. (coord.) Historia de la Educación en España y América. 3 vol. Madrid: Fundación Santa María / Morata, 1992-1994
IYANGA PENDI, A. Historia de la educación musulmana. Valencia: Nau Llibres, 1998.
IYANGA PENDI, A. Historia de la Universidad en Europa. Valencia: Servei publicacions Universitat de València, 2000.
PUELLES, M. de. Educación e ideología en la España contemporánea. Barcelona: Labor, 1986.

Bibliografia complementària

BALLARÍN, P. Educación de las mujeres en la España contemporánea (siglos XIX y XX). Madrid: Síntesis, 2001.

BARREIRO, H. 'Reflexiones actuales en torno al antes y el después de la Revolución de 1789. La constitución de los sistemas educativos contemporáneos'. En: Historia de la Educación, núm. 7, págs. 19-35, 1988.

BARTOLOMÉ MARTÍNEZ, B. 'Estudiantes y profesores españoles en las Universidades extranjeras. Siglos XII-XVI'. En: Historia de la Educación, núm. 4, págs. 7-33, 1985.

BARTOLOMÉ MARTÍNEZ, B. 'La crianza y educación de los expósitos en España entre la Ilustración y el Romanticismo'. En: Historia de la Educación, núm. 10, págs. 33-62, 1991.

BARTOLOMÉ MARTÍNEZ, B. 'Pobreza y niños marginados en la Edad Moderna'. En: Historia de la Educación, núm. 18, págs. 33-50, 1999.

BELENGUER CALPE, E. Humanismo y educación: una historia de la pedagogía. Barcelona: PPU, 1998.

BONNER, S.F. La educación en la Roma antigua: desde Catón en Viejo a Plinio el joven. Barcelona : Herder, 1984.

CAPITÁN DÍAZ, A. Historia de la Educación I. Edades Antiguas y Media. Granada: Universidad de Granada, 1980.

CAPITÁN, A. La educación en la España contemporánea. Barcelona: Ariel, 2000.

CÁRCELES LABORDE, C. Humanismo y educación en España (1450-1650). Pamplona: Euns, 1993.

CHEJNE, A.G. Historia de la España musulmana. Madrid: Cátedra, 1980.

CRUZ HERNÁNDEZ, M. Historia del pensamiento en el mundo islámico. 2 vol Madrid, 1981.

CRUZ HERNÁNDEZ, M. Historia del pensamiento en el mundo islámico. 2 vol Madrid, 1981.

DELGADO, B. 'La educación física del caballero medieval'. En: Historia de la Educación, núm. 14-15, págs. 61-71, 1995-6.

DELGADO, B. Historia de la infancia. Barcelona: Ariel, 1998.

DELGADO, B. La educación en la Reforma y Contrareforma. Madrid: Síntesis, 2002.

DOMÍNGUEZ LÁZARO, M. 'La educación durante la Ilustración Española'. En: Norba: Revista de Historia, núm. 10, págs. 173-186, 1989-1990.

ESCOLANO BENITO, A. Educación y economía en la España de la Ilustración. Madrid, 1988.

ESTEBAN, L. La educación en el Renacimiento. Madrid: Síntesis, 2002.

ESTEBAN, L.; LÓPEZ MARTÍN, R. La escuela de primeras letras según J.L. Vives: estudios, iconografía y textos. Valencia: Departamento Educación Comparada e Historia de la Educación, 1992.

FERNÁNDEZ QUINTANILLA, P. La mujer ilustrada en la España del siglo XVIII. Madrid: Ministerio de Cultura, 1981.

FERRAZ LORENZO, M. (Ed.). Repensar la historia de la educación. Nuevos desafíos, nuevas propuestas. Madrid: Biblioteca Nueva, 2005

GALINO, M.A. 'El aprendiz en los gremios medievales'. En: Revista Española de Pedagogía, núm. 78 y 80, págs. 117-130 y 223-234, 1962.

GALINO, M.A.. Historia de la Educación: I. Edades antigua y media. Madrid: Gredos, 1968.

GARCÍA GARRIDO, J.L. 'Séneca en el pensamiento pedagógico de la antigüedad cristiana y el medievo'. En: Revista Española de Pedagogía, núm. 118, 1972.

GARÍN, E. La educación en Europa 1400-1600. Barcelona: Grijalbo, 1987.

GINER, S. San José de Calasanz. Madrid: BAC, 1992.

GOZALBES BUSTO, G. 'La enseñanza en la España musulmana'. Cuadernos de la Biblioteca Española de Tetuán, 11, 1975, págs. 7-35

GOZÁLBES BUSTO, G. 'Los libros y las bibliotecas de la España musulmana'. En: Cuadernos de la Biblioteca Española de Tetuán, 5, 1972, págs. 7-35.

IGLESIA DUARTE, J.I. (coord.). La enseñanza en la edad Media. Logroño: Instituto de Estudios Riojanos, 2000.

IYANGA PENDI, A. Historia de la educación musulmana. Valencia: Nau Llibres, 1998.

IYANGA PENDI, A. Historia de la Universidad en Europa. Valencia: Servei publicacions Universitat de València, 2000.

IYANGA PENDI, A. La enseñanza superior en la Antigüedad. València: Nau Llibres, 2001.

JAEGGER, W. Cristianismo primitivo y paideia griega. México: FCE, 1965.

JAEGGER, W. Paideia: los ideales de la educación griega. México-Madrid-Buenos Aires: F.C.E., 1985, 2ª edic.

LABRADOR HERRÁIZ, C.. La 'Ratio Studiorum' de los Jesuítas. Madrid: Universidad Pontificia de Comillas, 1986.

LEVI, G. & SCHMITT, J.C. (dirs.) Historia de los jóvenes. Tom.I De la Antigüedad a la Edad Moderna. Madrid: Santillana y Taurus, 1996.

LOZANO, C. La educación en los siglos XIX y XX. Madrid: Síntesis, 1994.

MAKDISI, G. 'Madrasa and University in the Middle Age'. En: Studia Islamica, 32, 1970, págs. 255-264.

MARQUÈS SUREDA, S. L'exili dels mestres. Barcelona: Llibres segle / Universitat de Girona, 1995.

MARROU, H. Historia de la Educación en la antigüedad. Buenos Aires Eudeba, 1965.

MARTÍNEZ NAVARRO, A.; VILANOU TORRANO, C. 'Naturaleza, amor y deporte en Grecia antigua'. En: Revista Historia de la Educación, nº 14-15, págs. 5-10, 1995-6.

MOLERO PINTADO, A. La Institución Libre de Enseñanza. Un proyecto de reforma pedagógica. Madrid: Biblioteca Nueva, 2000.

MONTERO HERRERO, S. 'Quintiliano y la enseñanza pública'. En: Revista Española de pedagogía, núm. 148, págs. 91-95, 1980.

NEGRÍN FAJARDO, O. 'El niño expósito en el Despotismo Ilustrado. Su crianza y educación'. En: Historia de la Educación, núm. 18, págs. 51-66, 1999.

NEGRÍN FAJARDO, O. Educación popular en la España de la segunda mitad del siglo XVIII. Madrid: UNED, 1987.

PUELLES BENÍTEZ, M. de. Política y educación en la España contemporánea. Madrid: UNED, 2004.

PUELLES, M.de ; OSSENBACH, G. La Revolución Francesa y su influencia en la educación en España. Madrid: UNED, UCM, 1991.

REDONDO, E.; LASPALAS, J. Historia de la Educación I. Edad Antigua. Madrid: Dykinson, 1997.

REVISTA DE EDUCACIÓN: La educación en la Ilustración española, número extraordinario, 1988.

RIBERA TARRAGÓ, J. La enseñanza entre los musulmanes españoles. Córdoba, 1925.

RICHE, P. La educación en la cristiandad antigua. Barcelona: Herder, 1983.

RUIZ BERRIO, J. Génesis de los sistemas educativos nacionales: historia de los sistemas educativos contemporáneos. Madrid: UNED, 1988.

RUIZ BERRIO, J. Política escolar en el siglo XIX. 1808-1833. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1970.

RUIZ RODRIGO, C.; PALACIO LIS, I. Pauperismo y educación en los siglos XVIII y XIX. Apuntes para una Historia de la Educación Social en España. Valencia: Departamento de Educación Comparada e Historia de la Educación de la Universidad de Valencia, 1995

SÁNCHEZ ALBORNOZ, C. 'La España cristiana de los siglos VIII-XI'. En: En: SÁNCHEZ ALBORNOZ, C. El Islam de España y el Occidente. Madrid: Espasa y Calpé, 1973.

SANTOLARIA SIERRA, F.F. Marginación y educación. Historia de la educación social en la España moderna y contemporánea. Barcelona: Ariel, 1997.

SPINELLI, M.; RODRÍGUEZ, V. José de Calasanz, pionero de la escuela popular. Madrid: Editorial Ciudad Nueva, 2002.

VERNET, J. Lo que Europa debe al Islam de España. Barcelona: El Acantilado, 1999.

VILANOU, C.; COLLELLDEMONT, E. (coord.) Historia de la educación en valores. Tomo I. Bilbao: Editorial Desclée de Brouwer, 2000.

VIÑAO FRAGO, A. Política y educación en los orígenes de la España contemporánea. Madrid: Siglo XXI, 1982.

VIVES SOLE, J. Los Padres de la Iglesia. Textos Doctrinales del cristianismo desde los orígenes hasta San Anastasio. Barcelona: Herder, 1971.

Altres recursos

